

ACC. N.R. M. 9873:170
Landskap: Småland Upptecknat av: Ella Fredriksson
Härad: Väst Stad Adress:
Söcken: 1944 Berättat av: Skomakare C. Nordenberg
Uppteckningsår: 1944 Född år 1865 i södra Krambohus län

Skomakeri 1-6.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R M. 9873: /

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skomakeri.

Jag var på det elfte året när jag började att gå i lära, och det var hos en som var både i den socknen där jag bodde och i den näste intill. Han forx runt där i gårdarna. Där fick jag betala tolv kronor, men sedermera fick man 12 skilling i veckan i lön plus födan. Sen ökte det sej litet och när jag väl var bliven konfirmerader, så kunde jag allt göra lite vad som helst. Det sista året jag var ute på landet hade jag 150 kronor i lön. När jag var tjuge år kom jag till staen, och kom till skomakare Dahlgren. Han bodde på Nygatan. Där tog det mej 1 år och några månader för att bli gesäll. Han var en bra karl och hade 4 pojkar och 5 gesäller i tjänst. Man hyrde bostad hos en annan skomakare. Första året i staen hade jag 35 kronor i lön, och nästa halvår innan jag blev gesäll fick jag 2 och femti i veckan. Mästarena hade en hantverkareförening, men vi gesäller hade ingen förening. Men litet småstrejker hade vi ändå ibland. Jag gjorde ett par mansskor, som var bottnade, och sen om man gjorde mans till prov, så blev man kallad för mansmakare, och det blev jag

ACC. N:R M. 9873:2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

kallad sen. Sen har jag arbetat på olika verkstäder hos olika mästare tills nu. På den tiden var det mycket till att supa, och vi söp alldeles väldigt. Dahlgren lidde aldrig att vi var ute, och när vi var det så var det till att gå från krog till krog och söp. "Herrarna får gärna ta en sup på verkstan" sa han i alla fall. Vi hade mycket att göra och arbetade från 6 på morgonen till 9 på kvällen. Vi åt frukost mellan åtta och nio, middag ett, kvälls vid åttatiden. Vi åt ihop med mästerns familj. Jag hade fem kronor i veckan hos honom. Han skulle tituleras herr Dahlgren. När man hade lärt ut, så sa han inte du mer, utan namnet. ~~Manxkörjædx~~

När man skulle göra en sko, så började man med att skära ut läder till bindsulan först, och sen till kapporna. Sen syddes dessa fast och sen pinnade vi upp, det vill säga att vi satte läder över lästen och sen unnan för unnan la man på den ena bänken efter den andra. Sen var det att slå upp klacken, och det gick till så att man la på bit för bit och pliggade till man kom till

ACC. N:R M. 9873:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ytterbiten. Så skrapade man det hela med glas, slätade ut med sandpapper, svärtade på det hela och lät det torka litet tills man blankade med järn, beta. Fumla var ett litet järn de putsade ut kanterna med. Hålfotsfummel hade man till hålfotarna. Uppstickaretrissor hade man till att sticka upp med, det var det sista man gjorde på skon, det var när man gjorde randen på dem. Vi gjorde både fruns och mans. Lagningen hade vi pojkar till, för lärpojkar var så glada om de fick tjäna sig femti öre på att sula ett par skor. Lädret kostade två och tjugefem kilot, och utav det köpte man hela lass nerefrån stationen. Ett par manspjäxor kostade 16 kronor, skor gjorde man mera sällan, och fruntimmersskorna var mycket olika dyra. Vanliga släta känger kostade 8 eller 9 kronor, fina skor med konstiga nåtlingar de fick de från Tyskland och Danmark, och de kostade femton eller sexton kronor. Lädret var från Malmö, men det bästa lädret var norskt, Fleckfjord, och det var dyrast också.

ACC. N:R M. 9873:4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det var mycket starkt, men också mycket lätt att arbeta i. Skorna beställdes alltid, men om vintrarna gjorde man kanske litet skor för att ha på lager. Dahlgren gjorde på lager för en 5-6000⁽²⁾ om året. Herrskap från landet brukade att beställa i stan, men bönderna hade skomakare som gick runt och arbetade på landsbygden. Inom stan gick springpojkar alltid hem med skorna, antingen de var lagade eller färdigsydda. De som bodde på landet fick beställa här de var i stan på besök. Man tog mått på ett papper, och så la man pappertet dubbelt och klippte. Man ritade efter foten, inte efter skon. Dahlgren hade en stor butik. Småskomakare gick med en knippa "lafseskor" på torget var torgdag och sålde kanske för en ~~2250~~ två och tjugofem eller två och femti dåliga skor. Ja, de var de. Det fanns tre mäsatre, det var Dahlgren, Lundell och Swanfeldt, den siste var en grov skomakare som var kommen in från landet, och han drev upp sitt rätt bra, men han hade ju djur, jord och hästar och byggde hus och donades. Den finaste det var Dahlgren, och han var herömd både i staden

ACC. N:R

M.

9873:5.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och på landet. De höll på med att göra skor ända till framåt 1916, och då var det åttnisntone som jag gjorde mitt sista par skor. Detvfanns många skomakare av mindre format litet överallt. Si, det var smått folk det, som satt hemma ensamma och sådana var det rätt tätt med. Utanför stan var det en del skomakare, det var Ekelund i Telestad och Sjögren i B., och det var bra skomakare, och där fick gesäller också plats, som inte ville sitta i stan. Där hade di så plats i nära dar och så for de in till stan och söp opp allapengarna de hade förtjänt. På marknaderna kom det en hel del småskomakare från landet till stan, och hade ett litet knyte med skor på ryggen, annat var det väl inte. På den tiden, ~~före~~ fransktyska kriget ~~kostade~~ fick man i lön för mans ~~xxxxxxx~~ och 75, fruntimmerskor 1 och 25, men efter det 3,25 för mans och 2, 25 för kvinns. Mästaren tog resten. Det tog kanske två dar eller en och en halv ja kanske bara en dag att göra ett par mans, och en femton eller sjutton kronor i veckan kunde förtjänsten bli på sin höjd. På landet där hos den

ACC. N:R M. 0073:6.

förste jag var hos, där fick jag 24 skilling för att sko om stövlar, så att de gamla skaftena fick vara kvar. Ett par helt nya fick jag 28 skilling för. Halvsöning kostade 8 skilling paret, när de satt på stället. Läder släppte de till där vi kom, och vi fick ha läster och verktyg med oss. Garvare fanns det i stan, men också i var socken.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV